

Schriftelijke statenvragen van de Statenfractie van het CDA over het Lange afstandswandelpad, ingediend op 16 december 2020, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 12 januari 2021 (2729056).

1. *Wat is de argumentatie om niet meer te investeren in de wandelgids?*
2. *Is het college bereid om hier op korte termijn opnieuw naar te kijken en daarmee een toeristische/recreatieve voorziening in Flevoland te behouden?*
3. *Wat doet de provincie er aan (heeft gedaan) om het wandelpad goed te onderhouden.*

Antwoord vraag 1, 2 en 3:

Inleiding

Het beleidsplan Toerisme & Recreatie Flevoland schetst de kaders voor de provinciale inzet op het gebied van Recreatie & Toerisme. Vanuit de provincie wordt ingezet op het genereren van meer bezoekers en bestedingen door het unieke en onderscheidende karakter van Flevoland beter te benutten, uit te dragen en beleefbaar te maken middels een vijftal programmalijnen. Eén programmalijn is routeontwikkeling (programmalijn 3, Beleidsplan Toerisme & Recreatie Flevoland): inzet plegen op thematische routeontwikkeling biedt kansen om plekken en voorzieningen in Flevoland te verbinden, om beleving toe te voegen aan het 'binnenland' van onze polder en om samenwerking tussen ondernemers te bevorderen. Het Pionierspad is de enige Lange Afstandswandelroute (LAW) die door Flevoland loopt. Het Pionierspad was erg verouderd (qua bewegwijzering) en werd als niet aantrekkelijk bevonden door veel wandelaars. De conclusie was, mede door diverse signalen, dat de oorspronkelijke route op verschillende plekken veel aantrekkelijker gemaakt zou kunnen worden, passend bij de wensen en eisen van de huidige wandelaar. Begin 2018 heeft Bureau Buiten in opdracht van provincie Flevoland en in samenwerking met Stichting Wandelnet (hierna Wandelnet), een verkenning hiervoor uitgevoerd. Conclusie uit dat rapport was dat potenties van de Pionierspad route in vergelijking met andere LAW routes niet volledig worden benut. Hier lagen verschillende redenen aan ten grondslag, o.a. aantrekkelijkheid van de route, kwaliteit van de bewegwijzering, trajectkeuze achterhaald/verouderd, en het ontbreken van actuele routeinformatie. In de verkenning zijn vervolgens drie scenario's over de toekomst van het Pionierspad uitgewerkt (verwijderen, opknappen en reconstructie).

Reconstructie en onderhoud Flevoland tracé Pionierspad

In samenspraak met de Flevolandse gemeenten is gekozen voor het scenario van het reconstrueren van het Flevolandse tracé van het Pionierspad. Om de potentie beter te benutten heeft provincie Flevoland in 2018-2019 een opdracht verstrekt aan Wandelnet om een reconstructie uit te voeren voor het Pionierspad-tracé door Flevoland.

Wandelnet heeft een voorstel uitgewerkt voor het nieuwe Pionierspad. Ze hebben het huidige tracé en de verbeteropties in het veld gecontroleerd en vervolgens in verschillende gesprekken afgestemd met de diverse beheerders waaronder gemeenten, en natuurorganisaties. Ook is er met de diverse beheerders gesproken over de (uitvoering van) bewegwijzering. De vrijwilligers van Wandelnet zijn tevens nauw betrokken bij het verbeteren van de route. De route in Flevoland is geheel herzien, daar waar mogelijk zelfs met verbeterde en aantrekkelijker route tracés en nieuwe Points of Interest. Er is beleving toegevoegd en het Verhaal van Flevoland als 'Nieuw Land op de zeebodem' wordt nu beter uitgedragen. De vernieuwde route brengt de wandelaar over nog meer onverharde paden door nieuwe natuurgebieden zoals het Waterloopbos, het rivierduingebied, het Oostvaardersveld, Knarbos en Horsterwold. De herziene bewegwijzerde route is opgeleverd in november 2019.

Beheer en onderhoud van de route is geborgen bij Wandelnet en wordt bekostigd uit de jaarlijkse bijdrage van de provincie en het Rijk. Daarbij is afgesproken dat Wandelnet verantwoordelijk is voor het onderhoud van de route, regie voert over afspraken over beheer en onderhoud middels landelijke kwaliteitsprotocol en de synchronisatie tussen bewegwijzering LAW en overige wandelroutes. Met behulp van vrijwilligers wordt deze inzet gepleegd. In 2020 zijn de vrijwilligers gestart met een uitgebreide routeomschrijving van de route. Naast de points of interest en de route wordt het Verhaal van Flevoland en het landschap waar men doorheen loopt uitgebreid beschreven.

Wandelgids en promotie Pionierspad

De route is inmiddels digitaal beschikbaar en er is een Z-card (zie bijlage) ontwikkeld waarin de route geopend kan worden met een QR-code. Deze is verkrijgbaar bij diverse ondernemers, VVV- en informatiepunten in Flevoland. Op voorhand is er niet meteen gekozen om de standaard Wandelgids uit te brengen van het Pionierspad. De voornaamste redenen om als Flevoland niet meteen met de reconstructie te investeren in een uitgave van de wandelgids waren de relatief hoge investeringen qua geld (ca. € 34.000,-) en tijd tegenover de geringe oplage van de gids en het ontbreken van de financiële deelname van andere partijen zoals o.a. provincie Overijssel en Noord-Holland en gemeenten. Provincie Flevoland is in 2020 samen met Wandelnet en Visit Flevoland in gesprek gegaan hoe verder de route gezamenlijke te promoten en door te ontwikkelen door o.a. stimuleren van gebruik en arrangementen. Dit op een manier zoals het past bij hoe Visit Flevoland onze regio promoot in binnen- en buitenland. Samen met Wandelnet en Visit Flevoland zijn we aan het kijken wat voor promotie- en informatiematerialen er mogelijk ontwikkeld kunnen gaan worden, passend qua doelgroepen en vormgeving bij de gebiedspromotie van Flevoland. Inmiddels heeft Wandelnet voor een aantal ideeën een subsidieaanvraag ingediend voor de stimuleringsregeling 'Vergroten belevingswaarde in vrijetijdsproducten 2018-2022' van de provincie. Onderdeel van de aanvraag is de realisatie van een wandelgids voor het Pionierspad in combinatie met digitale content om het Verhaal van Flevoland met het Pionierspad verder uit te dragen en de vier storylines (Watererfgoed, Nieuwe Natuur, Agrofood en Vernieuwend Ontwerp) van Flevoland wandelend beter beleefbaar te maken. Deze aanvraag moet nog beoordeeld worden. Het nieuwe Pionierspad is in november 2020 (als één van de zeventien genomineerde routes) genomineerd om 'beste wandelroute van de Benelux' te worden. De verkiezing zal in februari 2021 plaatsvinden.

Bijlagen: Z-card Pionierspad, eDocs #2726994

Persbericht Gedeputeerde Jop Fackeldey opent Pionierspad Wandelnet november 2019, eDocs #2729363

Man-made

De drie polders van Flevoland vormen samen het allergrootste stuk man-made land ter wereld. De eilanden die al in de Zuiderzee lagen (Schokland en Urk) zijn bij de inpoldering opgenomen in het nieuwe land. Hier ontstaan dingen die ergens anders ondenkbaar zijn. Om de wind te breken, bouwen we gewoon windmolens. En moet er een dijk versterkt worden, dan doen we dat op een heel nieuwe manier. Alles is aan de tekentafel ontstaan. De strakke landbouwgronden. De rechte wegen. De vaarten. En ook de natuur. De bedachte natuurgebieden zijn wilde polders geworden: het Nationaal Park Nieuw Land met de Marker Wadden of het Horsterwold. Neem je verrekijker mee. Ontdek onze big five: konikpaard, edelhert, heckrund, zeearend en de vos.

FLEVOLAND, DUIDELIJK ANDERS

Flevoland, gemaakt door en voor mensen

Je moet maar durven. Een provincie opbouwen uit niets. Zo is Flevoland ontstaan: man-made land, vier meter onder zeeniveau, beschermd door kilometers dijk. En Flevoland is nooit af. Dat komt door die twintigste-eeuwse grond onder de voeten. Dat doet iets met de mensen die hier wonen. Nergens is meer ruimte voor nieuwe ideeën. The sky is the limit.

100% nu

Niet één landschap in Nederland ademt zo de twintigste eeuw als Flevoland. De eigentijdse poldersteden zijn deels architectuurmusea, waar wereldberoemde architecten als Rem Koolhaas aan mee-bouwden. Experimentele designers laten hun werk hier zien. En nergens ter wereld kun je op één dag zoveel spectaculaire landschapskunst ontdekken. Je vindt onze beroemde landschapskunstwerken op verrassende plekken. Midden in het landschap. Objecten die helemaal opgaan in de omgeving. Perfect gebruik makend van de ruimte van het landschap. Gemaakt door wereldberoemde kunstenaars als Daniel Libeskind, Robert Morris en Richard Serra. En er komen nog steeds kunstwerken bij. Want ontwikkelen zit nou eenmaal in de genen van de Flevolander.

Wandelen door weer en wind

Trek je wandelschoenen aan en loop langs het Flevolandse water. Over dijken, door bossen en langs uitgestrekte akkers. Vergeet onderweg niet om je heen te kijken. Naar prachtige vergezichten. Ontdek eeuwenoud erfgoed en moderne architectuur. In Flevoland kun je heerlijk wandelen.

Grootste inpolderingstraject ter wereld

De drooglegging van Flevoland is het grootste inpolderingsproject ter wereld. De Zuiderzee-eilanden Schokland en Urk kregen een plek in de Noordoost-polder, de eerste echte IJsselmeerpolder, drooggevalen in 1942. Daarna volgden Oostelijk Flevoland in 1957 en Zuidelijk Flevoland in 1968.

De polders vormen sinds 1986 de provincie Flevoland, de jongste provincie van Nederland.

Attracties & musea

Flevoland telt attracties en musea voor jong en oud. Met thema's als geschiedenis, veiligheid, shopping, water, wind tot vliegtuigen. Van Walibi Holland tot Luchtvaartmuseum Aviodrome, van Batavia Stad Fashion Outlet tot Batavialand en van Museum Schokland tot de Orchideeën-hoeve. Dat is nog lang niet alles. Flevoland zal nooit vervelen.

Ga wandelen

Geïnspireerd door het prachtige Pionierspad? Dit is één van de 23 Lange-Afstand-Wandelroutes: In Nederland liggen duizenden kilometers wandelnetwerk op je te wachten. Ontdek op www.wandelnet.nl welke route je wilt lopen, ga op pad en geniet.

Groene idealen

Wist je dat Flevoland één van de grootste tulpengebieden van Nederland is? Als je in het voorjaar door Flevoland wandelt, dan kun je het met eigen ogen zien: de velden kleuren kakelbont dankzij de tulpenvelden. Tussen de velden realiseren mensen hun idealen. Bijvoorbeeld door het maken van eigenzinnige en soms zelfs eetbare landgoederen. En ga eens op zoek naar onze streekproducten. Pure heerlijkheden van gezonde Flevolandse bodem. Rijp geoogst fruit, ambachtelijke boeren-zuivel, kakelverse eieren, eerlijk vlees, smakelijke aardappelrassen, dauwverse seizoens-groenten, lokale wijnen, bieren en natuurlijk verse vis.

Bijzonder overnachten

Laat je inspireren. In Flevoland vind je altijd wel een leuke plek om te overnachten. Er is enorm veel mogelijk. We hebben het allemaal. Van camping tot hotel, van groepsaccommodatie tot vakantiehuis, in een B&B of met je boot in de jachthaven. Zo kun je slapen in een boom op vier meter hoogte midden in de natuur. Of slaap net als een indiaan in een tipi, yurt of nomadentent. Dat zal je zeker niet snel vergeten.

www.visitflevoland.nl

Bied je als ondernemer wandelaars al een warm welkom?

Wandelaars Welkom is hét landelijk keurmerk voor horeca- en logiesbedrijven waar wandelaars bijzonder welkom zijn, ook met vieze wandelschoenen! Wandelaars kunnen bij deze bedrijven rekenen op extra service en jouw locatie langs de Pioniersroute is herkenbaar aan het logo én zichtbaar op de wandelrouteplanner.

Interesse? www.wandelaarswelkom.nl

5 Werkeiland Lelystad
De inpoldering van Oostelijk Flevoland begon in 1950 vanuit Werkeiland Lelystad. Op dit vroegere eiland woonden de werkers in houten barakken. Dit Houten Kamp werd in 1952/1953 Stenen Kamp. De barakken werden gerenoveerd tot woningen en het complex geldt nu als het oudste in de wijk Lelystad-Haven dat ook nog eens hoger ligt dan de rest.

6 Batavialand
Alle hens aan dek! Ga aan boord van de Batavia, een 17e eeuwse reconstructie van een VOC-schip en leer meer over het leven op de driemaster. Op de werf hoor en zie je hoe scheepsbouwers in de Gouden Eeuw zo'n grote boot maakten. In het museum valt meer te ontdekken over schepen.
www.batavialand.nl

7 Rivierduingebied Swifterbant
De mens maakte hier na inpoldering een nieuw landschap met uitgestrekte kleurige bollenvelden, houtwallen, kleine bosgebieden en moderne boerderijen, windmolens. In de bodem van dit Rivierduingebied liggen eeuwenoude krekens, oeverwallen en rivierduinen verborgen. Hier zijn unieke archeologische vondsten gedaan: de Swifterbantcultuur.

8 Unesco-Werelderfgoed Schokland
Voormalig eiland in de vroegere Zuiderzee, nu een archeologische schatkamer in de Noordoostpolder. Een eiland op het droge met een Gesteentetuin, het Schokkerbos en Museum Schokland op de terp De Middelbuurt.
www.museumschokland.nl

3 Knardijk
De historische Knardijk is de grens tussen Oostelijk en Zuidelijk Flevoland. Ooit aangelegd in het IJsselmeer als de zuidelijke buitendijk van de droog te leggen polder Oostelijk Flevoland, biedt de dijk nu een prachtig uitzicht op de strakke lijnen van het Flevolandse landschap.

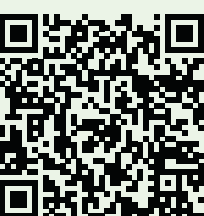
1 Stadsbossen van Almere
De Stadsbossen van Almere zijn misschien wel het best bewaarde groene geheim van Flevoland. Het Almeerderhout, stadslandgoed De Kemphaan, het Cirkelbos ... bossen met elk een eigen sfeer. Polderbos en kunst zijn hier met elkaar verweven.

9 Rijksmonument Waterloopbos
De haven van Rotterdam, de Libische oliehaven en de Deltawerken: in het voormalige Waterloopkundig Laboratorium De Voorst staan waterwerken op schaal van over de hele wereld. Onderzoekers ontwikkelden in het jonge polderbos modellen van havens en rivierdelta's om effecten van golfslag en waterstroming te voorspellen. Een cultuurhistorisch monument in een rijke natuur.
www.natuurmonumenten.nl/waterloopbos

© Fotografie
Visit Flevoland,
Wandelnet &
Waterschap
Zuiderzeeland

Voor meer informatie over het Pionierspad en gratis kaarten:
www.wandelnet.nl/pionierspad

PERSBERICHT

Amersfoort, november 2019

Gedeputeerde Jop Fackeldey opent vernieuwd wandelpad

"Flevoland beleven via het Pionierspad"

MARKNESSE - „Steeds meer mensen willen Flevoland beleven en dat kan prima via het Pionierspad.” Met deze woorden opende gedeputeerde Jop Fackeldey vanmorgen, donderdag 7 november, het vernieuwde Pionierspad bij Paviljoen Het ProefLab Waterloopbos/Bezoekerscentrum in Marknesse.

Gedeputeerde Fackeldey bracht in het bijzijn van de vrijwilligers van Wandelnet die het 217 km Lange-Afstand-Wandelpad door de Noordoostpolder en Flevopolders hebben uitgezet, de laatste markering aan.

“Ik ben blij dat dit pad het Pionierspad heet, want pionieren zit in het DNA van Flevoland”, sprak Fackeldey. En vertellen over de ontstaansgeschiedenis van de polders kan via dit wandelpad, stelde hij. “Er zijn in Flevoland de laatste jaren veel meer overnachtingsaccommodaties bijgekomen en steeds meer mensen die Flevoland willen beleven. Het wandelen van het Pionierspad sluit daar goed bij aan”.

Wandelnet-directeur Ankie van Dijk benadrukt het economisch belang van wandelen. “Wandelaars besteden meer dan 1,5 miljard euro per jaar in Nederland, waarvan jaarlijks bijna 25 miljoen euro in Flevoland. Dagelijks geeft een wandelaar zo’n 7 euro per dag uit. Ongeveer 10 miljoen Nederlanders wandelt regelmatig en 850.000 daarvan houdt van Lange-Afstand-Wandelpaden zoals het Pionierspad.”

Het Pionierspad biedt een bijzondere combinatie van oud en nieuw: de energieke sfeer van pionieren en de sterke ondernemersgeest van bewoners weerspiegeld in het landschap en erfgoed van de prachtige provincie Flevoland. 171 km van het vernieuwde Lange-Afstand-Wandelpad voert door de Noordoostpolder en Flevopolders. Vooral in deze polders is de route vernieuwd en verbeterd.

Het pad gaat langs Unesco-Werelderfgoed Schokland, de Oostvaardersplassen gelegen in Nederlands jongste Nationaal Park Nieuw Land en via het Horsterwold en de stadsbossen van Almere, eindigt het Pionierspad aan de andere kant van het Gooimeer in Muiden.

Samenwerking

Tientallen enthousiaste vrijwilligers van Wandelnet zetten zich in voor de ontwikkeling en het in stand houden van het Pionierspad. De aanpassing van de route was mogelijk dankzij de goede samenwerking met terreineigenaren als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Het Flevoland-schap en een financiële bijdrage van de Provincie Flevoland.

Pionierspad: Steenwijk - Muiden 217 km, LAW 1-2, wit-rood gemarkeerd in twee richtingen, verdeeld in elf etappes.

De route-etappes met duidelijke kaarten en routebeschrijving zijn digitaal beschikbaar:

www.wandelnet.nl/wandelroute/873/Pionierspad/overzicht

Einde persbericht
